

Bruksela, dnia 26.10.2022 r.
SWD(2022) 547 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI
STRESZCZENIE SPRAWOZDANIA Z OCENY SKUTKÓW

Towarzyszący dokumentowi:

**WNIOSEK DOTYCZĄCY ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
I RADY**

**zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 260/2012 i (UE) 2021/1230 w odniesieniu do
poleceń przelewu natychmiastowego w euro**

{COM(2022) 546 final} - {SEC(2022) 546 final} - {SWD(2022) 546 final}

Streszczenie oceny skutków

Ocena skutków wniosku Komisji dotyczącego rozporządzenia w sprawie poleceń przelewu natychmiastowego w euro

A. Zasadność działań

Na czym polega problem i dlaczego jest to problem na poziomie UE?

Problemem jest niewystarczający poziom wykorzystania płatności natychmiastowych w euro, tj. poleceń przelewu, w ramach których środki pieniężne są przekazywane odbiorcy najpóźniej w ciągu dziesięciu sekund od chwili zlecenia przez płatnika. Pomimo, że od 2017 r. istnieje wspólny zbiór zasad (schemat) dotyczących płatności natychmiastowych w euro oraz infrastruktura dla tych płatności, są one oferowane zaledwie przez około dwie trzecie unijnych dostawców usług płatniczych i stanowią zaledwie około 11 % wszystkich poleceń przelewu w euro w UE. Ten niski poziom wykorzystania jest problematyczny, gdyż prowadzi do niezrealizowania przyrostu wydajności oraz do ograniczeń w wyborze sposobów płatności w punkcie interakcji z akceptantami. U podstaw tego problemu leżą niewystarczające zachęty dla dostawców usług płatniczych do wprowadzania płatności natychmiastowych w euro oraz powiązane sieciowe efekty zewnętrzne, zniechęcające płatników opłaty transakcyjne za płatności natychmiastowe, wysoki odsetek płatności natychmiastowych odrzucanych z powodu fałszywego trafienia w ramach kontroli dotyczącej sankcji oraz obawy płatników w związku z ryzykiem nieuczciwego i błędnego skierowania płatności natychmiastowej.

Co należy osiągnąć?

Celem jest znaczące zwiększenie wykorzystania płatności natychmiastowych, tak aby większość poleceń przelewu w euro miała charakter natychmiastowy. Osiągnięcie tego celu nastąpi dzięki udostępnieniu płatności natychmiastowych w euro przez wszystkich właściwych dostawców usług płatniczych w strefie euro, eliminacji wysokich opłat zniechęcających do korzystania z płatności natychmiastowych, eliminacji przypadków niedokonania płatności natychmiastowych z powodu fałszywie pozytywnych trafień w ramach kontroli dotyczącej sankcji oraz rozwianiu obaw konsumentów dotyczących oszustw i błędów w płatnościach natychmiastowych dzięki wprowadzeniu środków służących ich ograniczaniu. Oczekuje się, że inicjatywa przyniesie poprawę efektywności rynku płatności detalicznych oraz odblokuje korzyści z płatności natychmiastowych dla obywateli UE i przedsiębiorstw unijnych. Powinna także ułatwić handel transgraniczny w UE oraz pogłębić integrację jednolitego rynku, wspierając odbudowę gospodarki europejskiej.

Na czym polega wartość dodana podjęcia działań na poziomie UE (zasada pomocniczości)?

Biorąc pod uwagę efekty sieciowe, brak udostępniania płatności natychmiastowych w euro przez wielu właściwych dostawców usług płatniczych utrudnia skuteczne upowszechnienie transgranicznych płatności natychmiastowych w euro. Niedostatecznego rozwoju płatności natychmiastowych w kilku państwach członkowskich nie da się rozwiązać na poziomie krajowym. Inicjatywa wzmocni istniejący jednolity obszar płatności w euro (SEPA) i zostanie zrealizowana w formie zmiany rozporządzenia w sprawie SEPA.

B. Rozwiązania

Jakie są różne warianty działań służących osiągnięciu celów? Czy wskazano preferowany wariant? Jeżeli nie, to dlaczego?

Preferowanym wariantem jest połączenie obowiązku oferowania płatności natychmiastowych w euro przez wszystkich właściwych dostawców usług płatniczych, wymogu ustalenia przynajmniej równej wysokości opłat za płatności natychmiastowe oraz standardowe polecenia przelewu, harmonizacji zasad kontroli dotyczącej sankcji w zakresie płatności natychmiastowych w oparciu o częstą (przynajmniej dzienną) aktualizację wykazu klientów objętych sankcjami (bez obniżania skuteczności kontroli dotyczącej sankcji) oraz nałożenia na dostawców usług płatniczych obowiązku oferowania usługi weryfikacji zgodności IBAN i nazwiska lub nazwy odbiorcy w celu zmniejszenia liczby błędów i oszustw w płatnościach natychmiastowych. Warianty odrzucone obejmują scenariusz bazowy oraz warianty o charakterze bardziej interwencyjnym, takie jak stopniowe

znośenie poleceń przelewu innego niż natychmiastowy oraz wymaganie, aby płatności natychmiastowe oferowano bezpłatnie.

Jakie są opinie poszczególnych zainteresowanych stron? Jak kształtuje się poparcie dla poszczególnych wariantów?

Organizacje konsumenckie zdecydowanie opowiadają się za inicjatywą dotyczącą płatności natychmiastowych, zobowiązaniem dostawców usług płatniczych do oferowania płatności natychmiastowych za tę samą cenę co standardowe polecenia przelewu oraz preferencyjnym traktowaniem bardziej dalekosiężnych wariantów w zakresie ochrony konsumentów niż te, które zostały wybrane (w tym prawa do zwrotu w związku z płatnościami natychmiastowymi). Sektory akceptantów i przedsiębiorstw, w tym MŚP, zdecydowanie popierają płatności natychmiastowe, które ich zdaniem mogą zapewnić większy wybór i tym samym obniżyć koszty wykonywania i przyjmowania płatności, w szczególności w punkcie interakcji. Podejście dostawców usług płatniczych zależy od ich aktualnej sytuacji, a w szczególności od tego, czy już oferują płatnikom płatności natychmiastowe w euro oraz w jakiej cenie: ci, którzy już oferują płatności natychmiastowe w euro w niewygórowanych cenach, popierają płatności natychmiastowe, natomiast ci, którzy ich nie oferują lub robią to wyłącznie za wysoką opłatą, skłaniają się ku podejściu opartemu na zasadzie dobrowolności. Wszyscy dostawcy usług płatniczych zdecydowanie popierają zharmonizowane przepisy odnoszące się do kontroli dotyczącej sankcji. Państwa członkowskie popierają te działania w całej rozciągłości.

C. Skutki wdrożenia preferowanego wariantu

Jakie korzyści przyniesie wdrożenie preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Szereg korzyści z poprawy płynności i przepływów pieniężnych odniosą wszyscy odbiorcy poleceń przelewu, w tym konsumenci, akceptanci, przedsiębiorstwa oraz administracje publiczne, włączając organy podatkowe. Znacząco zwiększy to efektywność gospodarczą zarówno na poziomie makro-, jak i mikroekonomicznym. Obecnie w systemach płatności wiele miliardów euro jest w każdej chwili w trakcie przekazywania i nie można ich wykorzystać ani zainwestować. Szersze wykorzystywanie płatności natychmiastowych będzie także czynnikiem stymulującym opracowanie nowych rozwiązań płatniczych umożliwiających korzystanie z płatności natychmiastowych przy zakupie towarów i usług w punkcie interakcji, w szczególności transgranicznym, co zwiększy wybór metod płatności oraz obniży koszty dla akceptantów, które to obniżki potencjalnie można przenosić na konsumentów. Nowe podejście do kontroli dotyczącej sankcji będzie oznaczało znaczne oszczędności kosztów dla dostawców usług płatniczych, co w dużej mierze równoważy koszty innych składników pakietu, które będą musieli ponieść ci dostawcy.

Jakie są koszty wdrożenia preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Będą to znaczące, lecz proporcjonalne, jednorazowe koszty wdrożenia poniesione przez większość dostawców usług płatniczych – w celu zaoferowania usługi weryfikacji zgodności IBAN i nazwiska lub nazwy odbiorcy oraz w celu zaoferowania płatności natychmiastowych przez tych dostawców usług płatniczych, którzy jeszcze tego nie robią. Bieżące koszty, które musieliby ponieść dostawcy usług płatniczych, byłyby ograniczone. Ogólnie rzecz biorąc, wpływ kosztów na dostawców usług płatniczych w miarę upływu czasu powinien być neutralny z uwagi na oszczędności związane z kontrolą dotyczącą sankcji, mniejszy nakład pracy wymaganej w związku z działaniami następczymi dotyczącymi oszustw i błędów, zmniejszenie kosztów związanych z korzystaniem z gotówki i czeków oraz możliwość skutecznego konkurowania z podmiotami zasiedziały i oferowania innowacyjnych rozwiązań na potrzeby punktów interakcji w oparciu o płatności natychmiastowe, w tym płatności transgraniczne.

Jakie są skutki dla MŚP i konkurencyjności?

MŚP będące dostawcami usług płatniczych ponoszą mniejsze koszty z tytułu oferowania płatności natychmiastowych niż więksi dostawcy usług płatniczych. MŚP będące biznesowymi użytkownikami płatności (przedsiębiorstwami) powinny odnieść korzyści z lepszych przepływów pieniężnych bez ponoszenia żadnych

istotnych kosztów dostosowania. MŚP będące akceptantami będą czerpać potencjalne korzyści z większej konkurencji w punkcie interakcji. Płatności natychmiastowe powinny w ogólnym ujęciu zwiększyć konkurencyjność gospodarki UE w wymiarze międzynarodowym. Większy wybór sposobów płatności w punkcie interakcji powinien zmniejszyć zależność UE w tej dziedzinie od międzynarodowych systemów kart płatniczych oraz gigantów technologicznych.

Czy przewiduje się znaczące skutki dla budżetów i administracji krajowych?

Nie będzie żadnych znaczących skutków dla budżetów i administracji krajowych. Administracje publiczne będą czerpać korzyści jako użytkownicy systemów płatności z uwagi na szybsze otrzymywanie przychodów, w tym pobór podatków, i ograniczenie uchylania się od opodatkowania.

Czy wystąpią inne znaczące skutki?

Oczekuje się, że przewidywana usługa weryfikacji zgodności nazwiska lub nazwy i IBAN odbiorcy przyczyni się do zmniejszenia liczby oszustw związanych z płatnościami natychmiastowymi, a dostawcy usług płatniczych będą mogli oferować ją także w odniesieniu do innych rodzajów poleceń przelewu.

W jaki sposób zostanie osiągnięta proporcjonalność?

Proporcjonalność zostanie osiągnięta w pierwszej kolejności poprzez wyłączenie z obowiązku oferowania płatności natychmiastowych tych dostawców usług płatniczych, którzy nie są w tym zakresie właściwi – tych, którzy nie oferują klientom usług płatniczych, albo tych, którzy niekoniecznie mają bezpośredni dostęp do systemów płatności oraz dla których oferowanie płatności natychmiastowych może być trudniejsze lub bardziej kosztowne. Po drugie ustalono zróżnicowane następujące po sobie terminy dla usług obejmujących odbieranie i wykonywanie płatności natychmiastowych oraz dla dostawców usług płatniczych w strefie euro i poza nią.

D. Działania następcze

Kiedy nastąpi przegląd przyjętej polityki?

Wdrożenie płatności natychmiastowych oraz stosowanie poszczególnych wymogów przez dostawców usług płatniczych zostanie ocenione w odpowiednim czasie po upływie poszczególnych terminów rozpoczęcia stosowania, według najlepszych praktyk oceny Komisji Europejskiej.